

แบบสำรวจข้อมูลประวัติหมู่บ้าน

โดย องค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อหมู่บ้าน บ้านค้อกระบือ หมู่ที่ 3

ตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

1. มูลเหตุการตั้งชื่อหมู่บ้าน

มีคนโบราณในสมัยตั้งแต่ปู่ย่า ตาทวด ได้จัดสถานที่ปลูกบ้านได้พากันออกเดินทางที่ตั้งหมู่บ้านไปตามป่าตามดง หลายแห่งจนกว่าจะพบที่ๆเราพอใจว่าจะเอาโนนไหนดี เลยมาพบ โนนนี้เป็นโนนสูงเรียบดีและกว้างขวางน่าอยู่ น่าสร้างเป็นหมู่บ้านได้ เพราะโนนนี้มีป่าไม้น้อยใหญ่นานาชนิด และมีต้นยางนาที่สูงใหญ่อยู่ประมาณ 200 ต้น และต้นไม้อื่นๆ มากมาย ส่วนมากจะมีต้นค้อมากที่สุดเลยเอาโนนนี้เป็นที่ตั้งหมู่บ้าน และเอานามต้นไม้ที่มากที่สุดมาเป็นชื่อบ้านคือ ต้นค้อ แล้วก็ตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า บ้านค้อกระบือ คำว่ากระบือลงท้ายคือเอานามหนองมาใส่ เพราะติดกับหมู่บ้านจะมีหนองศิระชะกระบือพื้นที่หนองประมาณร้อยกว่าไร่ เอาเป็นแหล่งหากินใช้ประโยชน์ให้วัวควายกินน้ำเลยตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านค้อกระบือ จนถึงปัจจุบัน

แหล่งที่มาของข้อมูล : จากตำราเดิม

2. ประวัติความเป็นมา

ได้มีสองพี่น้องที่ชื่อว่าขุนหาญและขุนพันธ์ ไม่ทราบนามสกุลสองคนพากันมาจากบ้านคำน้ำแซบคือวารินชำราบในปัจจุบัน ได้พากันมาสร้างบ้านนี้ขึ้น เป็นคนแรกใน ร.ศ. 57 หรือ พ.ศ. 2382 และเป็นผู้จัดตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า บ้านค้อกระบือ เพราะเห็นว่าเป็นที่อุดมสมบูรณ์มีที่ทำการเกษตรกว้างขวาง มีหนองศิระชะกระบือเป็นแหล่งจับปลาหาอยู่หากินอุดมสมบูรณ์ มีบ้านแล้วก็มีประชาชนย้ายมาจากแหล่งอื่นๆมากมาย และต่อมาก็ได้จัดตั้งวัดขึ้นมาเป็นที่พึ่งทางศาสนาเมื่อปี พ.ศ. 2387 วัดแห่งนี้ย้ายไปตั้งใหม่อีกครั้งคืออยู่ที่ดินของหมู่ที่ 12 เมื่อปี พ.ศ. 2440 ต่อมาก็ได้ออกจากวัดนี้ไปก่อตั้งเป็นวัดป่าโพธิ์ธาราม ที่ป่าช้าหมู่ที่ 3 บ้านค้อกระบือ และมีชาวบ้านชื่อที่ดินต่อกับป่าช้าให้สร้างเป็นวัดในปัจจุบัน

แหล่งที่มาของข้อมูล : จากตำราเดิม

3. เนื้อที่/พื้นที่ 1,575 ไร่ แบ่งเป็น

- ที่อยู่อาศัย 75 ไร่
- พื้นที่ทำการเกษตร 1,500 ไร่

4. อาณาเขต

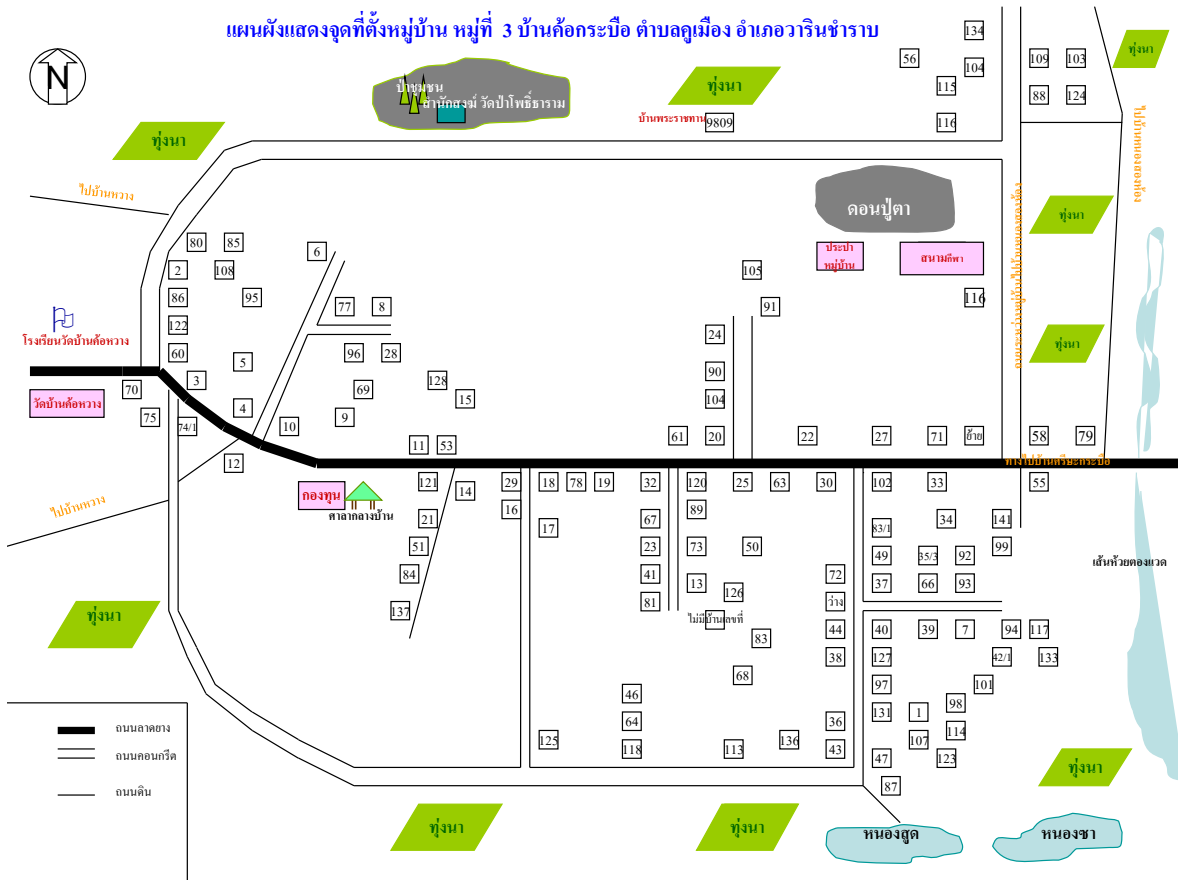
ทิศเหนือจด ตำบลธาตุ

ทิศใต้จด บ้านคูเมือง

ทิศตะวันตกจด บ้านหวางออก หมู่ 12

ทิศตะวันออกจด บ้านศรีษะกระบือ หมู่ 10

แผนที่พอสังเขป

5. ข้อมูลพื้นฐาน

5.1 จำนวนครัวเรือน 191 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 เดือน พฤษภาคม 2567)

5.2 จำนวนประชากรจำนวน 683 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 เดือน พฤษภาคม 2567)

ชาย 337 คน

หญิง 346 คน

5.3 ข้อมูลบุคคลสำคัญ (ภาพประกอบ ถ้ามี)

ข้อมูลผู้นำชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบัน

ผู้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านค้อกระบือ หมู่ที่ 3

คนที่ 1 นายแท่น	ดำรงตำแหน่ง -
คนที่ 2 นายมัน	ดำรงตำแหน่ง -
คนที่ 3 นายฮิ้น จำปาทอง	ดำรงตำแหน่ง -
คนที่ 4 นายแสง พันธุ์เพ็ง	ดำรงตำแหน่ง -
คนที่ 5 นายคุณ สุภสร	ดำรงตำแหน่ง -
คนที่ 6 นายสิน คำแก่นกลาง	ดำรงตำแหน่ง -
คนที่ 7 นายสมศรี บุญมาก	ดำรงตำแหน่ง -
คนที่ 8 นายเดช ทาศิริ	ดำรงตำแหน่ง -
คนที่ 9 นายไฉ สุวรรณระ	ดำรงตำแหน่ง -
คนที่ 10 นายवाल ชนะกุล	ดำรงตำแหน่ง -
คนที่ 11 นายหุຍ สุขเจริญ	ดำรงตำแหน่ง -
คนที่ 12 นายจำปี เดชรักษา	ดำรงตำแหน่ง -
คนที่ 13 นายหนูสิน หยุคชม	ดำรงตำแหน่ง -
คนที่ 14 นายแสวง ประสารทอง	ดำรงตำแหน่ง -
คนที่ 15 นายคำพันธ์ วังคะอาด	ดำรงตำแหน่ง -
คนที่ 16 นายอรุณ ชนะกุล	ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ 24 ก.ค. 2563 - ปัจจุบัน

(นายอรุณ ชนะกุล)

- ข้อมูลผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกท้องถิ่นและผู้บริหารส่วนท้องถิ่น
- คนที่ 1 นายประสงค์ ชนะกุล ตำแหน่ง สมาชิก อบต. (2 สมัย) ดังนี้
สมัยที่ 1 ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ พ.ศ.2540-พ.ศ.2544
สมัยที่ 2 ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ พ.ศ.2544-พ.ศ.2548
- คนที่ 2 นายคำห่างย ชันตีสาย ตำแหน่ง สมาชิก อบต. ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ พ.ศ.2540-พ.ศ.2544
- คนที่ 3 นายไพบูรณ์ ชนะกุล ตำแหน่ง สมาชิก อบต. ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ พ.ศ.2544-พ.ศ.2548
- คนที่ 4 นายนาวิน กำแก่นกลาง ตำแหน่ง สมาชิก อบต. ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ 31ก.ค.2548-30 ก.ค.2552
- คนที่ 5 นางทองดี ชนะกุล ตำแหน่ง สมาชิก อบต. ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ 31 ก.ค. 2548 – 30 ก.ค. 2552
- คนที่ 6 นายอรุณ ชนะกุล ตำแหน่ง สมาชิก อบต. ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ 13 ธ.ค. 2552 – 12 ธ.ค. 2556
- คนที่ 7 นางปราณี วังคะ ดำรงตำแหน่ง (2 สมัย) ดังนี้
สมัยที่ 1 ดำรงตำแหน่งสมาชิก อบต. เมื่อวันที่ 13 ธ.ค. 2552 – 12 ธ.ค. 2556
สมัยที่ 2 ดำรงตำแหน่งรองประธานสภา เมื่อวันที่ 26 ม.ค.2557 - 25 ม.ค. 2561
- คนที่ 8 นายอรุณ ชนะกุล ครั้งที่ 2 ดำรงตำแหน่งสมาชิก อบต. เมื่อวันที่ 26 ม.ค. 2557 - 25 ม.ค. 2561
- คนที่ 9 นางศิริบุรณ์ แก้วเห็ม ตำแหน่ง สมาชิก อบต. ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ 28 พ.ย. 2564 – ปัจจุบัน

(นางศิริบุรณ์ แก้วเห็ม)

-ผู้นำทางศาสนา ได้แก่ เจ้าอาวาสวัด

พระอาจารย์ พิจิตร อกะโย

-ผู้นำตามธรรมชาติ (เช่น ผู้ก่อตั้งหมู่บ้าน, ผู้นำศาสนพิธี, พิธีกรรมต่าง)

นายพรชัย อ่อนมณี

ผู้นำศาสนพิธี

5.4 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

1. อาชีพหลัก ได้แก่ ทำนา
2. อาชีพเสริม ได้แก่ ทำปลาร้า ไส้กรอก รับจ้างทั่วไป
3. จำนวนร้านค้า 7 แห่ง
4. ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ

5.5 การคมนาคม

ทางบกทางถนน

5.6 ข้อมูลสถานที่สำคัญ (ภาพประกอบ)

5.6.1 ศาสนสถาน(วัด โบสถ์ มัสยิดฯ)มีดังนี้

1. ชื่อ วัดป่าโพธิ์ธาราม

ที่ตั้ง หมู่ 3 ต. คูเมือง อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี

ประวัติความเป็นมา พระอาจารย์โสพิศ วิศวาร ย้ายมาจากลพบุรี มาเมื่อปี พ.ศ. 2529 มาพักอยู่ที่ป่าช้าบ้านค้อกระบือ ด้วยการปักกฐพัทอยู่บริเวณป่าช้า พอชาวบ้านไปพบก็เลยไปสร้างกุฏิเล็กๆ มุงด้วยหญ้าคา ต่อมาก็มีพระพิจิตร อภะโส ก็ย้ายมาพักอยู่ มาปี พ.ศ. 2530 ก็เลยไปขอตั้งสำนักสงฆ์เป็นที่พักให้ได้รับความอนุญาตจากชาวบ้าน และเพื่อดูแลรักษาป่าไม้ด้วยแล้วที่อยู่มาจนถึงทุกวันนี้

(วัดป่าโพธิ์ธาราม ภาพถ่ายเมื่อ ปี พ.ศ.2567)

5.6.2 แหล่งน้ำสำคัญ/แหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติได้แก่

- 1.หนองซูด
- 2.หนองเสาชะ
- 3.หนองถ่ม
- 4.หนองก้านเหลือง
- 5.หนองเรือ
- 6.หนองบักเห็บ
- 7.ดอนปู่ตา ดอนป่าช้า

5.6.3 สถานศึกษา จำนวน 1 แห่ง

ไม่มี

6. ข้อมูลด้านขนธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น(อาทิ ประเพณี วัฒนธรรม/พิธีกรรม/ความเชื่อในชุมชน/ภาษาที่ใช้ในชุมชน/ศาสนาที่นับถือ ฯลฯ)(ภาพประกอบถ้ามี)

เข้าพรรษา ออกพรรษา บุญข้าวประดับดิน บุญข้าวฉาก บุญจูงิน ประเพณีสงกรานต์ บุญพระเวส (เข้าพรรษา ออกพรรษา ตักบาตรวัด เวียนเทียน) (ข้าวประดับดิน บุญข้าวฉาก ห่อข้าวน้อย) (บุญจูงินตั้งกองกฐินแล้วแห่รอบ โบสถ์)(ประเพณีสงกรานต์ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ) (ความเชื่อการเลี้ยงปู่ตา สงฆ์ปู่ตา เพื่อให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข) (การเลี้ยงบ้าน มีการเลี้ยงบ้านสุญบ้านทำทุกปีเพื่อให้ชาวบ้านอยู่เย็นเป็นสุข)

ภาษาที่ใช้ คือ ภาษาพื้นบ้าน ภาษาอีสาน

ศาสนาที่นับถือ คือ ศาสนาพุทธ

7. ชื่อผู้สำเร็จ/เก็บข้อมูล

นายอรุณ ชนะกุล

อาชีพ ทำนา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 20 บ้านค้อกระบือ หมู่ที่ 3 ตำบลคูเมือง

อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โทรศัพท์ 094-5070004 โทรศัพท์ 086-8779003

8. วันที่เก็บข้อมูล วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2567

(ลงชื่อ).....ผู้สำรวจ/ผู้จัดเก็บข้อมูล

(นายอรุณ ชนะกุล)

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3

แบบสำรวจกลุ่มอาชีพ/กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี 2567
โดย องค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อหมู่บ้าน บ้านค้อกระปือ หมู่ที่ 3
ตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

1. กลุ่ม ทำพานบายศรีสู่ขวัญ
2. วัน เดือน ปี ที่ก่อตั้ง/สถานที่ตั้ง
ก่อตั้งเมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2537
สถานที่ บ้านเลขที่ 37 บ้านค้อกระปือ หมู่ที่ 3 ตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ
จังหวัดอุบลราชธานี
3. ประวัติการก่อตั้ง
สืบทอดมาจาก ปู่ย่าตายาย เพื่อให้ลูกต้องตามประเพณีและเป็นการร่วมมือร่วมใจ สร้าง
ความสามัคคี อันดีงาม เพื่อที่จะสืบทอดต่อไปจนถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน
4. จำนวนสมาชิก 5 คน
5. ประธานกลุ่ม คือ นางเสริม วงทาแค้น
อาชีพ ทำนา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 37 บ้านค้อกระปือ หมู่ที่ 3 ตำบลคูเมือง
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
6. รองประธานกลุ่ม คือ นางบุญโฮม บุญมาชู
อาชีพ ทำนา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 49 บ้านค้อกระปือ หมู่ที่ 3 ตำบลคูเมือง
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
7. ผลการดำเนินงาน/กิจกรรมของกลุ่ม
ทำเมื่อมีกิจกรรมในหมู่บ้าน เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานมงคลต่างๆ

8. รูปภาพรายละเอียดกิจกรรม/กลุ่ม/ผู้ดำเนินกิจกรรม

9. ชื่อผู้ให้ข้อมูล

นางบุญโฮม บุญมาชู

อาชีพ ทำนา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 49 บ้านค้อกระบือ หมู่ที่ 3 ตำบลคูเมือง
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

10. ชื่อผู้สำรวจ/เก็บข้อมูล

นายอรุณ ชนะกุล

อาชีพ ทำนา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 20 บ้านค้อกระบือ หมู่ที่ 3 ตำบลคูเมือง
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โทรศัพท์ 094-5070004 โทรศัพท์ 086-8779003

11. วันที่เก็บข้อมูล วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2567

(ลงชื่อ).....ผู้สำรวจ/ผู้จัดเก็บข้อมูล

(นายอรุณ ชนะกุล)

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3

จำนวนสมาชิก 5 คน ประกอบด้วย

1. นางเสริม	วงทาเต็ม
2. นางบุญโฮม	บุญมาชู
3. นางเพ็ญ	หุคชม
4. นางณรงค์	เอื้อทาน
5. นางเสียน	บุญชัย

แบบสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี 2567
โดย องค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อหมู่บ้าน บ้านค้อกระบือ หมู่ที่ 3
ตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

1. ชื่อผลงาน หมอยาสมุนไพร
2. ประเภทข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - () สาขาอาหารและโภชนาการ () สาขาศิลปหัตถกรรม () สาขาศิลปการแสดงและดนตรี
 - () สาขาเกษตรกรรมและการทำมาหากิน (✓) สาขาแพทย์แผนไทยและสมุนไพร
 - () สาขารัฐการและสวัสดิการ () สาขาประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี
 - () สาขาการกีฬาและการเล่นพื้นบ้าน () สาขาการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - () สาขากิจกรรมเยาวชน () สาขาสิ่งแวดล้อม
 - () สาขาศาสนา ประเพณี และพิธีกรรม () สาขาภาษาและวรรณกรรม
3. ข้อมูลเจ้าของภูมิปัญญา
 - 3.1 ชื่อ-สกุล นายบุญมา แสนสร้อยเกิดเมื่อวันที่ 29 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2473
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 38 หมู่ที่ 3 ตำบลคูเมือง
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34190
จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษาปีที่ 4
บิดาชื่อ นายจวง แสนสร้อย มารดาชื่อ นางกาลี แสนสร้อย
จำนวนพี่น้อง 9 คน เป็นบุตรคนที่ 3
สถานะภาพ () โสด (✓) หม้าย () สมรส คู่สมรสชื่อ.....
จำนวนบุตร-ธิดา 2 คน ชาย 1 คน หญิง 1 คน
4. รายละเอียดผลงาน
 - 4.1 ลักษณะและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตผลงานลักษณะของผลงาน เป็นหมอยาประจำหมู่บ้านที่นำเอาสมุนไพรมารักษาโรค

วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงานหรือประกอบพิธีกรรม เตา หม้อ ดันยาสมุนไพรหลากหลายชนิดที่มีชื่ออยู่ในตำรายาสมุนไพร เช่น ยาน้ำ ยาต้ม

4.2 แหล่งที่มาของวัสดุ

()หาได้ในท้องถิ่น

(✓)มาจากแหล่งอื่น.....ระบุชื่อแหล่ง.....

.....ไม่สามารถระบุแหล่งที่มาได้

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต เครื่องบดยา (ไม่มี ต้องนำไปจ้างบดในเมือง)

4.4 วิธีการ/ขั้นตอน

-ขั้นเตรียมการ การรวมยาต่างๆ

-ขั้นการผลิต นำยาสมุนไพรมาบด และต้ม

-ขั้นตอนหลังการผลิต

(นำไปใช้ประโยชน์อย่างไร/ใช้ครัวเรือน/งานประเพณี พิธีกรรม/จำหน่าย เป็นต้น)

ผลิตใช้เอง และจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

4.5 การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

-การจำหน่าย(ที่ไหน/อย่างไร/รายได้ต่อปี)

จำหน่ายเองที่บ้าน

-การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์

ไม่มี

4.6 การสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ

ยังไม่มี การสนับสนุนจากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ

5. ลักษณะการเรียนรู้และการถ่ายทอด(จากใคร/ที่ไหน/อย่างไร)

ได้มาจากกระทรวงศึกษาธิการ และสาธารณสุขแผนไทย 2 สาขา

1. เวชกรรมศาสตร์ หลักสูตร 3 ปี

2. เภสัชศาสตร์ หลักสูตร 1 ปี

3. สมาคมแพทย์โบราณพื้นบ้านไทยและสมุนไพรในโครงการพระราชดำริสสวนป่าสมุนไพร
อุบลราชธานี

6. รางวัลที่เคยได้รับ

ยังไม่เคยได้รับรางวัล

7. การเผยแพร่ การถ่ายทอดภูมิปัญญา(อย่างไร/ให้ใคร/เมื่อไร/ความต่อเนื่อง)

ยังไม่ได้ถ่ายทอด

8. ชื่อผู้ให้ข้อมูล

นายบุญมา แสนสร้อย

อาชีพ ทำนา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 38 หมู่ที่ 3 บ้านค้อกระบือ ตำบลคูเมือง

อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34190

9. ชื่อผู้สำรวจ/เก็บข้อมูล

นายนั้นคร หยุคชม

อาชีพ ทำนา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 149 หมู่ 3 บ้านค้อกระบือ ตำบลคูเมือง

อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34190 โทรศัพท์ 082-4531573

10. วันที่เก็บข้อมูล วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2567

(ลงชื่อ).....ผู้สำรวจ/ผู้จัดเก็บข้อมูล

(นายนั้นคร หยุคชม)

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3

ชื่อผลงาน หมอยาสมุนไพร
นายบุญมา แสนสร้อย
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 38 หมู่ที่ 3 ตำบลคูเมือง
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34190

แบบสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี 2567
โดย องค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อหมู่บ้าน บ้านค้อกระบือ หมู่ที่ 3
ตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

1. ชื่อผลงาน หมอพรามหล่น

2. ประเภทข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

- () สาขาอาหารและโภชนาการ () สาขาศิลปหัตถกรรม () สาขาศิลปะการแสดงและดนตรี
() สาขาเกษตรกรรมและการทำมาหากิน () สาขาแพทย์แผนไทยและสมุนไพร
() สาขารัฐการและสวัสดิการ () สาขาประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี
() สาขาการกีฬาและการเล่นพื้นบ้าน () สาขาการจัดกระบวนการเรียนรู้
() สาขากิจกรรมเยาวชน () สาขาสัตว์เลี้ยง
(✓) สาขาศาสนา ประเพณี และพิธีกรรม () สาขาภาษาและวรรณกรรม

3. ข้อมูลเจ้าของภูมิปัญญา

3.1 ชื่อ-สกุล นายหนูสิน หยุคชม เป็ลียน พ่อเสงี่ยม วงศ์ทาเต็ม

เกิดเมื่อวันที่ 6 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2479

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 50 หมู่ที่ 3 ตำบลคูเมือง

อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34190

จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษาปีที่ 4

บิดาชื่อ นายบุญ หยุคชม มารดาชื่อ นางใส หยุคชม

จำนวนพี่น้อง 6 คน เป็นบุตรคนที่ 1

สถานะภาพ () โสด () หม้าย (✓) สมรส คู่สมรสชื่อ นางณรงค์ เอื้อทาน

จำนวนบุตร-ธิดา 7 คน ชาย 6 คน หญิง 1 คน

4. รายละเอียดผลงาน

4.1 ลักษณะและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตผลงาน

ลักษณะของผลงาน เข้าพิธี แล้วสวดมนต์

วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงานหรือประกอบพิธีกรรม หนังสือสวดมนต์

4.2 แหล่งที่มาของวัสดุ

()หาได้ในท้องถิ่น

()มาจากแหล่งอื่น.....ระบุชื่อแหล่ง.....
.....ไม่สามารถระบุแหล่งที่มาได้

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต ไม่มีสิ่งอื่นนอกจากหนังสือ

4.4 วิธีการขั้นตอน

-ขั้นเตรียมการ ตั้งพานไว้ที่เหมาะสม จัดเตรียมผู้เข้าพิธี

-ขั้นการผลิต -

-ขั้นตอนหลังการผลิต

(นำไปใช้ประโยชน์อย่างไร/ใช้ครัวเรือน/งานประเพณี พิธีกรรม/จำหน่าย เป็นต้น)

ใช้ในงานประเพณี พิธีกรรม ในงานมงคล

4.5 การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

-การจำหน่าย(ที่ไหน/อย่างไร/รายได้ต่อปี)

ไม่มี

-การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์

ไม่มี

4.6 การสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ

ยังไม่มีหน่วยงานใดสนับสนุน

5. ลักษณะการเรียนรู้และการถ่ายทอด(จากใคร/ที่ไหน/อย่างไร)

ถ่ายทอดมาจากผู้เฒ่า ผู้แก่ สืบทอดกันต่อมา

6. รางวัลที่เคยได้รับ

ยังไม่เคยได้รับรางวัล

7. การเผยแพร่ การถ่ายทอดภูมิปัญญา(อย่างไร/ให้ใคร/เมื่อไร/ความต่อเนื่อง)
ยังไม่ได้มีการถ่ายทอด

8. ชื่อผู้ให้ข้อมูล

นายหนูสิน หยุคชม

อาชีพ ทำนา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 50 หมู่ที่ 3 บ้านค้อกระบือ ตำบลคูเมือง
อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34190

9. ชื่อผู้สำรวจ/เก็บข้อมูล

นายนันคร หยุคชม

อาชีพ ทำนา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 149 หมู่ 3 บ้านค้อกระบือ ตำบลคูเมือง
อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34190 โทรศัพท์ 082-4531573

10. วันที่เก็บข้อมูล วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2567

(ลงชื่อ).....ผู้สำรวจ/ผู้จัดเก็บข้อมูล

(นายนันคร หยุคชม)

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3

ชื่อผลงาน หมอพรามณฑ์

นายหนูธิน หยุตชม

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 50 หมู่ที่ 3 ตำบลคูเมือง

อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34190

แบบสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี 2567
โดย องค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อหมู่บ้าน บ้านค้อกระบือ หมู่ที่ 3
ตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

1. ชื่อผลงาน ไม้กวาดทางมะพร้าว

2. ประเภทข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

- () สาขาอาหารและโภชนาการ (✓) สาขาศิลปหัตถกรรม () สาขาศิลปะการแสดงและดนตรี
- () สาขาเกษตรกรรมและการทำมาหากิน () สาขาแพทย์แผนไทยและสมุนไพร
- () สาขารัฐการและสวัสดิการ () สาขาประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี
- () สาขาการกีฬาและการเล่นพื้นบ้าน () สาขาการจัดกระบวนการเรียนรู้
- () สาขากิจกรรมเยาวชน () สาขาสีงแวดล้อม
- () สาขาศาสนา ประเพณี และพิธีกรรม () สาขาภาษาและวรรณกรรม

3. ข้อมูลเจ้าของภูมิปัญญา

3.1 ชื่อ-สกุล นายสี เกษาพันธ์

เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2476

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 41 หมู่ที่ 3 ตำบลคูเมือง

อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34190

จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษาปีที่ 4

บิดาชื่อ นายกู เกษาพันธ์ มารดาชื่อ นางลุน เกษาพันธ์

จำนวนพี่น้อง 8 คน เป็นบุตรคนที่ 6

สถานะภาพ () โสด (✓) หม้าย () สมรส คู่สมรสชื่อ

จำนวนบุตร-ธิดา 5 คน ชาย 3 คน หญิง 2 คน

4. รายละเอียดผลงาน

4.1 ลักษณะและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตผลงาน

ลักษณะของผลงาน

ไม้กวาดที่ทำจากทางมะพร้าว

วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงานหรือประกอบพิธีกรรม ประกอบด้วย

1. ก้านมะพร้าวดำมไม้ไผ่ หรือไม้รวก หรือไม้เนื้อแข็ง
2. เชือกถัก
3. ค้อน ตะปู ลวด ตะไบ กิม ขอนไม้ สีนํ้ามัน สีนํ้าหรือยาชันไม้
4. สำหรับการเลือกก้านมะพร้าว ควรใช้ก้านมะพร้าวสวนหรือมะพร้าวทะเล ไม่นิยมใช้ก้านมะพร้าวนํ้าหอมเพราะก้านแกนสั้น ไม่เหมาะแก่การทำไม้กวาดทางมะพร้าว

4.2 แหล่งที่มาของวัสดุ

(✓) หาได้ในท้องถิ่น

() มาจากแหล่งอื่น.....ระบุชื่อแหล่ง.....

.....ไม่สามารถระบุแหล่งที่มาได้

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต

1. ก้านมะพร้าวดำมไม้ไผ่ หรือไม้รวก หรือไม้เนื้อแข็ง
2. เชือกถัก
3. ค้อน ตะปู ลวด ตะไบ กิม ขอนไม้ สีนํ้ามัน สีนํ้าหรือยาชันไม้
4. สำหรับการเลือกก้านมะพร้าว ควรใช้ก้านมะพร้าวสวนหรือมะพร้าวทะเล ไม่นิยมใช้ก้านมะพร้าวนํ้าหอมเพราะก้านแกนสั้น ไม่เหมาะแก่การทำไม้กวาดทางมะพร้าว

4.4 วิธีการ/ขั้นตอน

-ขั้นเตรียมการ

การเลือกทางมะพร้าว

การเลือกก้านมะพร้าวที่จะนำมาทำไม้กวาดทางมะพร้าว ควรเป็นมะพร้าวสวน หรือมะพร้าวทะเล เพราะก้านยาว เหนียว คงทนต่อการกวาด ถู มะพร้าวที่จะนำมาทำไม้กวาดทางมะพร้าวต้องเป็นมะพร้าวก้านสูง ไม่แก่หรืออ่อนเกินไป

มีสองขนาด ทำจากก้านมะพร้าว ดำมไม้ไผ่ใหญ่กับเล็ก ถักด้วยเชือกพลาสติก และผูกด้วยลวดผูกเหล็กทาเหล็กกันสนิมด้วยยางมะตอย ตัดปลายและไม่ตัดปลายมีสองขนาด ทำจากก้านมะพร้าว ดำมไม้ไผ่ใหญ่กับเล็ก ถักด้วยเชือกพลาสติก และผูกด้วยลวดผูกเหล็กทาเหล็กกันสนิมด้วยยางมะตอย ตัดปลายและไม่ตัดปลาย

2.4 ม้วนผูกเชือกด้วยเงื่อนตะกรุดเบ็ดกับตะปูให้แน่นแล้วตีตะปูให้จม หากตะปูเกินไม้ก็ตีพับเก็บให้เรียบร้อย

-ขั้นการผลิต

1. นำก้านมะพร้าวมาเหลาเอาใบออก ผึ่งแดดไว้ 2 วัน
2. นำก้านมะพร้าวที่แห้งดีแล้วมามัดเป็นกำๆละ 30 อัน จำนวน 12 มัด
3. นำมาถักเรียงกันเป็นรูปเฟือก มัดด้วยเชือกถักมาประกอบกับด้ามไม้ที่เตรียมไว้ มัดด้วย ลวด ตอกตะปูให้แน่นกันเลื่อนขึ้น-ลง ของไม้กวาด
4. แบ่งถักด้วยเชือกถักเป็น 24 กำ (จากเดิม 12 กำ) ดึงให้แน่น
5. แซะมด้วยก้านมะพร้าวอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ไม้กวาดแน่นหนาขึ้น

-ขั้นหลังการผลิต

(นำไปใช้ประโยชน์อย่างไร/ใช้ครัวเรือน/งานประเพณี พิธีกรรม/จำหน่าย เป็นต้น)

นำไปใช้กวาดพื้นดิน,ทำความสะอาดพื้นต่างๆและจำหน่าย

4.5 การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

-การจำหน่าย(ที่ไหน/อย่างไร/รายได้ต่อปี)

มีผู้มารับสินค้าที่บ้าน จำหน่ายอันละ 25 บาท ผลิตได้ต่อเดือนและจำนวน 32 อัน รายได้ต่อเดือน 800 บาท คิดเป็นรายได้ต่อปี 9,600 บาท

-การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์

การพัฒนาคุณภาพทำให้สินค้าเป็นที่ต้องการของตลาด

4.6 การสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ

ไม่มี

5. ลักษณะการเรียนรู้และการถ่ายทอด(จากใคร/ที่ไหน/อย่างไร)

เรียนรู้จากบิดา-มารดา โดยการจดจำและฝึกหัดทำ

6. รางวัลที่เคยได้รับ

ไม่มี

7. การเผยแพร่ การถ่ายทอดภูมิปัญญา(อย่างไร/ให้ใคร/เมื่อไร/ความต่อเนื่อง)

มีการถ่ายทอด ให้กับลูกหลานที่สนใจ ที่อยากสืบทอด

8. ชื่อผู้ให้ข้อมูล

นายสี เกศพันธ์

อาชีพ ทานา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 41 หมู่ที่ 3 บ้านค้อกระบือ ตำบลคูเมือง
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34190

9. ชื่อผู้สำรวจ/เก็บข้อมูล

นายอรุณ ชนะกุล

อาชีพ ทานา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 20 บ้านค้อกระบือ หมู่ที่ 3 ตำบลคูเมือง
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โทรศัพท์ 094-5070004 โทรศัพท์ 086-8779003

10. วันที่เก็บข้อมูล วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2567

(ลงชื่อ).....ผู้สำรวจ/ผู้จัดเก็บข้อมูล

(นายอรุณ ชนะกุล)

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3

ชื่อผลงาน ไม้กวาดทางมะพร้าว
นายดี เกตพันธ์
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 41 หมู่ที่ 3 ตำบลคูเมือง
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34190

แบบสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี 2567
โดย องค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อหมู่บ้าน บ้านค้อกระบือ หมู่ที่ 3
ตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

1. ชื่อผลงาน ดนตรีอีสาน เป่าแคน – ดิดพิณ

2. ประเภทข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

- () สาขาอาหารและโภชนาการ () สาขาศิลปหัตถกรรม (✓) สาขาศิลปะการแสดงและดนตรี
() สาขาเกษตรกรรมและการทำมาหากิน () สาขาแพทย์แผนไทยและสมุนไพร
() สาขารัฐการและสวัสดิการ () สาขาประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี
() สาขาการกีฬาและการเล่นพื้นบ้าน () สาขาการจัดการกระบวนการเรียนรู้
() สาขากิจกรรมเยาวชน () สาขาสืบสวนสอบสวน
() สาขาศาสนา ประเพณี และพิธีกรรม () สาขาภาษาและวรรณกรรม

3. ข้อมูลเจ้าของภูมิปัญญา

3.1 ชื่อ-สกุล นายจำปี เดชรักษา

เกิดเมื่อวันที่ 10 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2482

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 35 หมู่ที่ 3 ตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ

จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34190

จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

บิดาชื่อ นายชาย เดชรักษา มารดาชื่อ นางสี หน้าคำพันธ์

จำนวนพี่น้อง 1 คน เป็นบุตรคนที่ 1

สถานะภาพ () โสด (✓) หม้าย () สมรส คู่สมรสชื่อ.....

จำนวนบุตร-ธิดา 4 คน ชาย 2 คน หญิง 2 คน

4. รายละเอียดผลงาน

4.1 ลักษณะและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตผลงาน

ลักษณะของผลงาน เล่นดนตรี เป่าแคน ดิดพิณ

วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงานหรือประกอบพิธีกรรม แคน พิณ

4.2 แหล่งที่มาของวัสดุ

()หาได้ในท้องถิ่น

(✓)มาจากแหล่งอื่น.....ระบุชื่อแหล่ง.....

.....ไม่สามารถระบุแหล่งที่มาได้

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต คนตรีอีสาน แคน พิณ

4.4 วิธีการขั้นตอน

-ขั้นเตรียมการ -

-ขั้นการผลิต -

-ขั้นตอนหลังการผลิต

(นำไปใช้ประโยชน์อย่างไร/ใช้ครัวเรือน/งานประเพณี พิธีกรรม/จำหน่าย เป็นต้น)

ให้ความสนุกสนานในงานประเพณีต่างๆ เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานกฐิน งานบุญต่างๆ

4.5 การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

-การจำหน่าย(ที่ไหน/อย่างไร/รายได้ต่อปี)

รายได้จากการเป่าแคน ถ้าได้ถูกคัดเลือกไปกับคณะหมอลำก็จะตกลงราคากันคืองานละ 1,200 บาท
ในสมัยนั้นหนึ่งปีได้รับงานประมาณ 70 งาน มีรายได้ 84,000 บาทต่อปี

-การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์

ไม่มี

4.6 การสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ

ยังไม่มีหน่วยงานใดให้การสนับสนุน

5. ลักษณะการเรียนรู้และการถ่ายทอด(จากใคร/ที่ไหน/อย่างไร)

เรียนรู้การเป่าแคนจากพ่อ และน้ำที่มีความสามารถในการเป่าแคนจนได้อัดแผ่นเสียงในสมัยนั้น
เรียนอยู่ 1 ปี ก็สามารถเป่าเองได้ มีงานต่างๆ เข้ามาและมีคณะหมอลำเข้ามาจ้าง ไปเป่าแคนร่วมกับพ่อ
มากมาย

6. รางวัลที่เคยได้รับ

เคยได้รับรางวัลชนะเลิศมาหลายจังหวัด รางวัลส่วนมากเป็นเงินรางวัล

7. การเผยแพร่ การถ่ายทอดภูมิปัญญา(อย่างไร/ให้ใคร/เมื่อไร/ความต่อเนื่อง)

การถ่ายทอดภูมิปัญญา มีคนมาเรียนด้วยที่บ้านก็มี ออกไปฝึกสอนตามสถานที่อื่นก็มีตามความต้องการของแต่ละคน และทุกคนที่เรียนเป่าเป็น คิดเป็นหมด จนพวกเขาสามารถออกงานเองได้ และเข้าไปอยู่ตามสำนักงานหมอลำได้ทั่วประเทศ

8. ชื่อผู้ให้ข้อมูล

นายจำปี เดชรักษา

อาชีพ ทำนา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 35 หมู่ที่ 3 บ้านค้อกระบือ ตำบลคูเมือง
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34190

9. ชื่อผู้สำรวจ/เก็บข้อมูล

นายอรุณ ชนะกุล

อาชีพ ทำนา ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 20 บ้านค้อกระบือ หมู่ที่ 3 ตำบลคูเมือง
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โทรศัพท์ 094-5070004 โทรศัพท์ 086-8779003

10. วันที่เก็บข้อมูล วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2567

(ลงชื่อ).....ผู้สำรวจ/ผู้จัดเก็บข้อมูล

(นายอรุณ ชนะกุล)

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3

ชื่อผลงาน ดนตรีอีสาน เป่าแคน – ติดพิณ

นายจำปี เดชรักษา

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 35 หมู่ที่ 3 ตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ

จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34190

